

Nedomanský slaví 80! Hokejová legenda, která zářila i na olympijských turnajích

13.3.2024 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Číslo 14 na zádech a ruce nad hlavou při oslavě gólu. Takhle si pamatovali hokejoví fanoušci Václava Nedomanského nejen v domácí lize, ale i ze světových šampionátů nebo později z týmu Toronto Toros v zámořské profesionální soutěži WHA, kam v roce 1974 emigroval. Pouze při třech štacích v NHL byla jeho oblíbená čtrnáctka obsazená.

Únorový olympijský turnaj v Innsbrucku 1964 mu ještě zůstal zapovězený, protože za národní tým debutoval až v listopadu. Ale brzy se stal jeho důležitou součástí. Proto o čtyři roky později v Grenoblu už nechyběl.

Byl nejlepším střelcem mužstva (spolu s Janem Havlem), když si připsal pět gólů. Zvláště dva proti Finsku byly důležité: rozhodly o výhře 4:3 a tedy o tom, že se neopakovala blamáž z MS 1967 – tehdy se prohra s tímto severským soupeřem považovala za ostudu a neomluvitelný výpadek.

V případě porážky by navíc mužstvo mohlo zapomenout na stříbrné medaile. Ale vlastně tehdy nebylo daleko ani ke zlatu. Reprezentace nečekaně porazila Sověty 5:4, na velkém turnaji poprvé po sedmi letech, a k nejcennějším medailám chyběla v závěru turnaje „maličkost“: zdolat v posledním zápase Švédsko. Jenže duel skončil remízou 2:2, k historickému úspěchu, třicet let před Naganem, chyběl jediný gól...

Viděno s odstupem let byl kuriozní hned úvodní zápas čs. týmu. Soupeřem mu byly USA a Václav Nedomanský nastoupil proti Herbu Brooksovi, tehdy málo známému útočníkovi z University of Minnesota, který v roce 1980 jako kouč dovedl Američany k senzačnímu olympijskému zlatu a v sezoně 1982/83 Big Neda krátce trénoval v New York Rangers.

Za další čtyři roky se klání pod pěti kruhy konalo v sapporských halách Makomanai a Tsukisamu. Bylo to poprvé, kdy turnaj ZOH nebyl zároveň světovým šampionátem. Hrál se pouze a jen o olympijské medaile.

Pro Václava Nedomanského to byla zvláštní akce. I když se stal druhým nejlepším střelcem i druhým nejproduktivnějším hráčem (v obou případech ho předstihl Valerij Charlamov), góly si připsal pouze proti dvě nejslabším mužstvům, Japonsku a Polsku. Domácí tým přišel na řadu jako první, v kvalifikaci, a od Československa schytl debakl 2:8. Nedomanský se na něm podílel dvěma úvodními trefami.

Ještě větší nálož vzápětí schytlalo Polsko. Bylo jasným outsiderem a už ve 33. vteřině Nedomanského zásluhou prohrávalo. Čs. útočník nakonec k jasnému vítězství 14:1 přispěl šesti zásahy!

Byl to rekordní zápis hned v několika ohledech. V moderní hokejové historii (na reprezentační úrovni se obvykle počítá od roku 1956, kdy na scénu vstoupil Sovětský svaz) nikdo jiný na ZOH nedokázal skórovat šestkrát v jednom utkání, rekordem je i jeho osm bodů (6+2). Lepší byli pouze Kanadáné na meziválečných turnajích, kteří soupeře poráželi i rozdílem několika tříd. Například útočník Harry Watson před sto roky při prvních ZOH v Chamonix nastřílel Švýcarům třináct branek...

Jednalo se i o nejlepší střelecký počin v historii československé a české hokejové reprezentace. Šest branek nikdo v národním dresu nevstřelil a sotva se to ještě někomu povede.

Proti silným soupeřům bohužel Nedomanského góly chyběly a hlavně porážka 1:5 s Američany mrzela. Rozhodla o tom, že stříbrné medaile putovaly do USA a na čs. hráče zbyl bronz.

Nevšední emoce přineslo – jako v dobách socialismu velmi často, po okupaci vojsky Varšavské smlouvy zvláště – závěrečné utkání proti Sovětskému svazu. Výsledek 5:2 ve prospěch olympijských vítězů zní jasně, ale možná víc než o gólech se po zápase mluvilo o incidentu, jehož hlavní postavou byl právě Nedomanský. V jednom okamžiku totiž poslal puk na sovětského trenéra Anatolije Tarasova.

„Najednou v hale Makomanai snad z metru vidím jeho nadrozměrnou hlavu s obrovským frňákem a hustým obočím připomínajícím dva kartáče. 'Ty fašoune!' křičel na mě a prskal,“ líčí Nedomanský v autobiografii Můj nejslavnější únik. „V záchvatu nepřičetnosti jsem nabral puk na čepel a cvak! Hodil jsem ho po něm. Chtěl jsem ho normálně střílet do ksichtu, zuby mu vyrazit.“

Tenkrát, ke svému štěstí, pověst kanonýra nepotvrdil a puk Tarasova minul. Jinak by z toho byl asi prvotřídní skandál s nedozírnými následky. Místo toho trefil rameno asistenta Arkadije Černyševa. Rodící se aféru nakonec zklidnil trenér Jaroslav Pitner, který po zápase pronesl, že mužstvo potřebovalo vystřídat, a proto Nedomanský vystřelil puk přes mantinel, jen trochu nešťastným způsobem.

Na příští olympijský turnaj do Innsbrucku už slavný útočník necestoval. Za běžných okolností by asi neměl naději, protože mu v té době bylo skoro čtyřiatřicet let a hokejisté v takovém věku se už považovali za neperspektivní. Tím spíše útočníci. Ale především: v roce 1976 už střílel góly ve WHA a později přestoupil do NHL. V zámoří hrál hokej celkem devět let a stal se jednou z prvních evropských hvězd, kterým mohlo kanadské a americké publikum aplaudovat. I díky tomu byl v roce 2019 slavnostně uveden do Hockey Hall of Fame.

Do nejvybranější hokejové společnosti byli přizváni také dva další hráči, kteří se hokej naučili hrát v Československu: Peter Šťastný a Dominik Hašek. Byť se členy HHOF stali dřív, z hlediska hokejových dějin byli následovníky Václava Nedomanského. Oba mají za sebou rovněž zajímavou olympijskou zkušenost, navíc v dresech dvou různých zemí.

Šťastný debutoval v Lake Placid, v roce 1980. Při turnaji, kde se medailové ambice čs. mužstva proměnily ve zklamání v podobě pátého místa. Slabou náplastí pro něj mohlo být, že nastupoval v první lajně s bratry Mariánem a Antonem a stal se druhým nejproduktivnějším hráčem turnaje.

Bylo to pro ně i loučení s československým dresem. Marián byl vyřazen z reprezentace hned po turnaji, společně s několika dalšími staršími hráči, a Peter s Antonem v srpnu emigrovali do Kanady. Nejslavnější z bratrského tria se trochu nečekaně vrátil na olympijský led o čtrnáct let později v Lillehammeru.

Stal se kapitánem samostatného slovenského mužstva, v sedmatřiceti, ale jeho role se neomezovala na hraní zápasů. Dokázal využít konexí v NHL a získat uprostřed sezony pro národní tým mladé hráče, kteří v zámoří většinou ještě působili na farmě. Slovinci i díky tomu odehráli skvělý turnaj, porazili Kanadu a remizovali s USA i Švédskem, a nakonec obsadili šestou příčku. V Salt Lake City 2002 pak Šťastný vedl reprezentaci v roli generálního manažera.

Dominik Hašek stihl čtyři olympijské turnaje. A mohlo jich být i pět, už v roce 1984 měl při zranění Jiřího Králíka naději podívat se do Sarajeva, absolvoval i dlouhé závěrečné soustředění. Zkušený gólman se však stihl dát do kupy a trojky tenkrát na turnaje ještě necestovaly.

Olympijský debut si prožil o čtyři roky později v Calgary. Byla to nešťastná akce, pro celý československý tým. Skončil až šestý, když prohrál hned úvodní duel se Západním Německem 1:2.

Hašek byl původně dvojkou, ale v druhé polovině převzal roli jedničky od Jaromíra Šindela. Ani to však celkový dojem z vystoupení národního týmu nevylepšilo.

O to sladší byl návrat v Naganu po deseti letech. Poprvé se turnaje mohli zúčastnit hráči z NHL a mezi nimi nejvíc vyčníval právě on. Měl naprosto zásadní podíl na zlatých medailích českého týmu. Možná nikdy v historii světového hokeje jeden hráč neovlivnil výsledek turnaje takovým způsobem, jako právě Hašek v Japonsku.

V roce 2002 v Salt Lake City po vyřazení s Ruskem ve čtvrtfinále oznámil konec reprezentační kariéry, ale nakonec se na ZOH vrátil. V roce 2006 mu bylo jednačtyřicet let a jeho účinkování v Turíně bylo bohužel velmi smolné. Zranil se v deváté minutě úvodního zápasu a znamenalo to pro něj nejen konec turnaje, ale i celé sezony.

Václav Nedomanský

- narozen 14. března 1944 v Hodoníně
- postupně hrál za týmy Slovan Bratislava, Toronto Toros, Birmingham Bulls, Detroit Red Wings, St. Louis Blues a New York Rangers
- mistr světa 1972, stříbrný medailista v letech 1965, 1966, 1971 a 1974, bronzový 1969, 1970 a 1973
- na ZOH získal stříbro (1968) a bronz (1972)
- v reprezentaci odehrál 220 utkání, v nichž vstřelil rekordních 163 gólů
- během kariéry (čs. liga, reprezentace, WHA a NHL) zaznamenal celkem 797 branek
- je členem čtyř Síní slávy: české, slovenské, IIHF a Hockey Hall of Fame

<https://www.olympijskytytym.cz/article/nedomansky-slavi-80-hokejova-legenda-ktera-zarila-i-na-olympijskych-turnajich>